

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי א' טבת תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים כה | דף הכולל: שבת קל.
דף היומי בהלכה: מסעיף ד' עד סעיף ז'.
מוסר: אהבת חסד - וכמה יש לו לאדם' עד חלק ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ואמר החכם' עד שער הרצון 'ארבע שמיעות הם'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"פתחתי את אחת הכיתות, וקפאתי על מקומי מתדהמה" | לונדון: מי זרק את הסופגניות לאשפה? | היהודי שזכה בשלושה אתרוגים בזכות כיבוד הורים | המעלה המיוחדת ביום השישי של חנוכה | 2041

על דא ועל הא

לונדון: אלפי סופגניות נאספו חזרה מהחנויות ונשלחו לאשפה

Yonatan Sindel/Flash90

בעלי המאפיה, יהודי ירא שמים, לא התבלבל ועמד בניסיון בגבורה...

מהחנויות, גם אם הדבר יסב לו נזק רב, ובוודאי בזמן נגיף הקורונה כאשר בעלי העסקים נלחמים על כל לקוח. הבעלים עבר חנות אחר חנות, אסף את הסופגניות והשליכם לאשפה. תושב סטאמפורד היל סיפר, כי התגובות בקרב התושבים היו מעודדות: "אנשים כאן אמרו אחד לשני, וגם הפיצו בכל האמצעים התקשורתיים, כי צריך לתמוך במאפיה ולקנות דווקא מהם. הבעלים הוכיח שהיא איש אמת ולא רודף בצע. הרי אף אחד לא היה יודע שהגוי הדליק את השמן, ובכל זאת הוא לא התבלבל ועמד בניסיון הכסף בגבורה. אנחנו שמחים שיש כאן אנשי אמת המקפידים קלה כחמורה".

בעלי מאפיה בסטאמפורד היל החרדית, הנמצאת בבעלות משפחת לעוו הלונדונית, גילו כי כמות גדולה של סופגניות טוגנה בניגוד להלכה, לאחר שעובד גוי הדליק את השמן. וכמו בסיפורי חז"ל - הבעלים השמיד את כל הסופגניות למרות ההפסד הגדול שבכך. היה זה ביום ראשון השבוע, כאשר בעליה החרדי של מאפיית Woodberry down המפורסמת בשכונת סטאמפורד היל בלונדון, גילה כי כמות סופגניות גדולה טוגנה בשמן שהוצת על ידי עובד גוי, זאת לאחר שהסופגניות כבר חולקו לחנויות. מדובר היה באלפי סופגניות. הבעלים לא חשב פעמיים. הוא יצא לאסוף את כל הסופגניות

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"בכל פעם שזכיתי לומר לו, למשל, השעה שתים עשרה בלילה והנרות עדיין דולקים - התמלא רבינו שמחה רבה ביותר על הפירסומי ניסא שהוא זוכה לעשות"

ימי החנוכה בצילו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

הפונה אל רשות הרבים, ומרן היה עולה על גרם מדרגות קטן ע"מ להגיע למדף שעליו מונחות הנרות.

הסיבה שהנרות היו מונחות במקום גבוה היתה משום פרסומי ניסא, כדי שייראו לעיני העוברים והשבים ברחוב, הנמוך מביתו. רבינו החשיב מאוד את העובדה שביתו במיקום כה מרכזי, וכך הוא יכול לעשות פרסומי ניסא בהידור רב.

כידוע, בית רבינו היה ברחוב חזון איש, סמוך לרחוב רבי עקיבא, במיקום שיש בו תמיד תנועה ערה של כלי רכב. כל מי ששהה במקום היה חש איך הבית "מזדעזע" ורועד מכל מעבר של אוטובוס ברחוב למטה, וזאת מלבד הרעש וההמולה שהיו תמיד סביב הבית מעצם היותו בצומת הרחובות הראשיים של בני ברק. אולם כל זה לא הפריע לרבינו, הוא הסתכל רק על היתרון שיש בקרבה זו לרשות הרבים ושמח בכך שפעם בשנה בהדלקת הנרות הוא יכול להרבות בפרסומי ניסא לכל העוברים בדרך.

לכן גם דאג רבינו שהנרות ידלקו עד מאוחר, כיון שגם מאוחר בלילה לא כלתה רגל מן מן השוק ליד ביתו. וזיכני השי"ת להיות מספר לא מועט של פעמים בשעה מאוחרת בבית רבינו, ופעמים רבות היה שואל ומברר אם עדיין הנרות דולקים, וכל פעם שזכיתי לומר לו, למשל, השעה שתים עשרה בלילה והנרות עדיין דולקים - התמלא שמחה רבה ביותר על הפירסומי ניסא שהוא זוכה לעשות.

בשנת תשס"ז בערך, כשראה רבי יצחק לוינשטיין זצ"ל שמרן מגיע מידי לילה בשעה מאוחרת לראות את הנרות עדיין דולקים, הציע לו שישתמשו בכוסיות יותר גדולות, ואמנם החנוכיה ו'בית החנוכיה' של מרן קטנים, וניתן להכניס בהם רק כוסיות קטנות [מה שנקרא כוסיות לחיים], אך יש אפשרות להשיג מתקן שיכיל כוסיות יותר גדולות. מרן הסכים, והביאו לו בית חנוכיה, בסיס וכוסיות פשוטים כמקודם, רק גדולים יותר ובהם השתמש מאז ואילך.

בחנוכה תשע"ד נסע רבינו לחזק את ישיבתו - 'רינה של תורה' הנמצאת בכרמיאל שבצפון הארץ. באותו בוקר אכל קמעה, כפי שנהג לאכול מידי בוקר, אולם לשתות לא שתה אפילו כוס מים אחת. בסביבות השעה אחת עשרה וחצי יצאנו לדרך, ואחרי כשעתיים של נסיעה מהירה עם קצת פקקים בדרך הגענו לכרמיאל.

מיד כשהגיע, בלי מנוחה של רגע, נכנס לבני ישיבתו היקרים

כבר מתחילת חודש כסליו היה רבינו זצ"ל מדבר על מצות ההדלקה. היה שואל אם החנוכיה מוכנה, אם יש שמן, וכן מברר לענין הפתילות. ובמיוחד כשהגיע חנוכה היו רואים עד כמה הוא מצפה ומייחל להדלקה. פעמים רבות עוד לפני הזמן כבר היה נעמד ומחכה, ובפרט ביום הראשון, ומיד כשהגיע הזמן היה עוצם עיניו בהתרכזות עליונה ואומר את נוסח הברכה [ללא אמירת לשם יחוד] במתיקות וברגש.

החנוכיה של רבינו היתה פשוטה ביותר. בסיס פשוט מאלומיניום המכיל שקעים לכוסיות שמן. את הכוסיות היה ממלא בשמן זית, והידר למצוא שמן מובחר. הוא לא היה משתמש בשמן למאור [אמנם לאחרים לא מורה כן]. בשנה אחת שהביאו לו שמן שטענו שבא מטיפה ראשונה, ושמרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל החשיב הידור זה והדליק בו - הדליק גם מרן בשמן זה, אולם לשנים הבאות השתמש בשמן הנמכר בחנויות.

למילוי הכוסית של השמש היה משתמש בשמן סויה ולא בשמן זית, וכן לא ממלא אותו עד הסוף אלא שיהיה שיעור המצוה ברווח. נר השמש היה מונח באותה שורה של שאר הנרות ובאותו גובה, עם רווח ביניהם, וביום האחרון, שאז לא נותר רווח בין נר המצוה האחרון לשמש, היו מוציאים את כוסית השמש משורת הנרות ושמים אותו למעלה מעל בית החנוכיה. לבקשת העוסקים בהכנת הנרות, היה מרן מסכים להתנות שהשמן הנותר לא יוקצה למצוה, ובכך גם בסוף החנוכה לא שורפים את מה שנותר מהשמן והפתילות.

בשנים שרבי יצחק לוינשטיין ז"ל היה חי, היה הוא מכין את הפתילות, מצמר גפן, והיה משקיע בזה זמן רב. משנפטר, לא הסכים רבינו שמישהו אחר יטרח בהכנת הפתילות, אלא שיקנו פתילים מוכנים. בשנים הראשונות אחר פטירתו של ר' יצחק הדליק רבינו בפתילות פשתן [עי' או"ח תרע"ג מ"ב ס"ק ב' בשם החיי אדם, שהמינים הטובים ביותר זה צמר גפן וחוטי פשתן] ואמר בזה סברא: הכותנה [צמר גפן] כבר התברכה, אז כעת שהמינים של הפשתן יתברכו. ולאחר שלש שנים שהדליק בפשתן אמר שכבר אין לו נפק"מ, ובמה שיותר טוב ידליק.

ברוב השנים היה רבינו מדליק עשר דקות אחר השקיעה, אך היתה באמצע תקופה של כמה שנים שהדליק בדיוק עם השקיעה, ושוב [בשנת תשע"ב] חזר להדליק כעשר דקות אחרי השקיעה. המנורה היתה מונחת בטפח הסמוך לפתח שבין החדר למרפסת

ומעט התבשיל שטועם רבינו אינה סעודה כלל, אך רבינו לא אבה [כמדומני שאמר שאצלו זה נחשב סעודה]. למרות שחזר עכשיו מנסיעה מתישה, בכל זאת להדלקת הנרות - למצות הבורא - הוא מצפה.

כשהבינו כולם שכל דיבורם לא יועיל ואין שום סיכוי שרבינו יסכים לטעום איזה מאכל, ביקשו שישה לכל הפחות קצת מים - שהרי מהבוקר לא שתה ונסע נסיעה מתישה - אך גם לזאת לא אבה ולא הסכים לשתות לפני ההדלקה. או אז שינה את הנושא המדובר ושאל אם נרות החנוכה כבר מוכנים, וכשאמרו לו שכן, ביקש לראותם, והלך אליהם וכולם אחריו.

כשהגיע למרפסת למקום הנרות, נשאר עומד לידם ממתין לשעת ההדלקה. כולם הבינו שמכאן לא יזוז עד להדלקה, וממילא פסקו מלשכנעו שאולי ישתה משהו, והחלו לדבר שלפחות לא ישאר עומד אלא יישב עד ההדלקה, ולזה אמנם הסכים והתיישב שם ללמוד.

וכך המתין לקיום המצוה אחרי נסיעה מתישה, בלי לאכול מאז הבוקר ובלי לשתות כל היום, עד שהגיע זמן ההדלקה, ואז קם והדליק בתשוקה גדולה למצוה, ובכוונה נוראה, וזיכה אותנו במחזה מרהיב, לא רק של פרסומי ניסא דחנוכה אלא גם בפרסומי ניסא של גדלות האדם, של הדרגה שאדם יכול להגיע אליה כאן בעוה"ז, שהחומר נכנע לרוח, לקיום המצוות בצורה כה מדהימה - וליתר דיוק: לא לקיום עיקר הדין של המצוות, אלא הכנעת החומר לקיום דרגת חסידות בקיום המצוות. ומה מתאים לראות דבר כזה בדיוק בחנוכה, חג המסמן יותר מהכל ניצחון הרוח על החומר.

(מעובד מתוך קובץ 'מוקנים אתבונן' חנוכה, הובא בגיליון דרישה וחקירה)

שהיו בסוף מסיבת חנוכה, ואמר שיחת התעוררות חשובה ביותר. לאחר מכן, ללא כל שהות הלך להיכל הישיבה לתפילת מנחה, ומיד לאחריה חזר לרכבו של נאמנו המסור הרב יצחק רוזנגרטן, שבפקחותו ומיומנותו על הכביש חוסך לרבינו זמן רב, והחלו בנסיעה דרומה לכיוון בני ברק.

אבל מכל מקום הזמן הוא זמן והשעות מצטברות, והדרכים גם פקוקות, והנסיעה מייגעת מאוד. ודרך העולם שהבא מן הדרך מותש מאוד מטלטולי הדרכים, ואף לי, הצעיר מרבינו בשנים רבות, היה קשה בתור מלווה, וכן לשאר המלווים. אבל רבינו, נראה היה כמי שקורץ מחומר אחר, וכפי שיתואר להלן.

כשהתקרבו לבני ברק כבר היה ארבעים דקות לשקיעה, ואז החל רבינו, שכאמור לא שתה מהבוקר ורק אכל מעט, לדון לגבי איסור אכילה לפני הדלקת הנרות מול האיסור הדומה לאכול לפני תפילת ערבית, שבזה מועילה העמדת שומר, שיייתכן שבמצות דרבנן מחמירים יותר כדי שלא יבואו להקל בהם. וכך דן בדברים אלו בקול לאזני מי שהיה ברכב, ולא פירש מה הכריע ופסק לעצמו.

כשהגיע הביתה היה זה כעשרים וחמש דקות לפני זמן ההדלקה. רבינו נעמד בכניסה לביתו ולא התקדם לקראת חדרו. רצו לומר לו שיכנס לחדרו לזמן קצר כדי שיתאפשר להגיש לו לאכול, שהרי מהבוקר לא אכל, ומלבד זאת הרי יש שומר [ולא רק שומר אחד אלא הרבה שומרים, כי הבית החל להתמלא אנשים שחפצו לראות את המראה מלא ההוד של הדלקת הנרות] - אך רבינו לא אבה.

ניסה אחד לומר טענה הלכתית, שמה שההלכה אוסרת זה סעודה ממש, שהרי פת עד כביצה מותר, וכ"ש בשאינו אוכל פת,

הסיפור היומי

ההורים מיהרו לבשר לרבי שהתפילות התקבלו והילד חזר לאיתנו. הרבי שמח לשמוע, ומיד הוסיף ואמר: "הבה ואגלה לכם כיצד קרה הנס"...

נס פלאי בשעה פלאית

תוך כדי המעמד.

בימים הבאים, לא משו ההורים המודאגים ממיטת בנם, אף שלא היה הרבה מה לעשות. הרופאים נכנסו ובאו בחדרו, קיימו התייעצויות תכופות, ובישרו להורים: "בעמל רב, אולי נצליח לייצב את מצבו, אך גם אם חיינו יינצלו, לבטח יזדקק להליך שיקום ארוך ומורכב, שיקח מי יודע כמה זמן"...

אך לא חלפו אלא ימים בודדים, ובבית החולים התרחש נס של ממש: הילד חזר לעצמו, מערכות גופו שבו לעבוד כתקן, ועד מהרה החל הולך בכוחות עצמו. כעבור עוד כמה ימים ספורים,

היה זה בימים ההם - לפני למעלה משלושה עשורים, בזמן הזה - בימי החנוכה. ילד צעיר נפגע מרכב כאשר ניסה לחצות את הכביש. כוחות הצלה הוחשו למקום, עשו פעולות החייה ממושכות ופינו אותו לבית החולים. כעבור דקות ספורות הגיעו ההורים ושמעו מפי הרופאים כי מצבו קשה והם נלחמים על חייו. הם החלו ממלמלים תפילות, ובד בבד מיהרו להתקשר ולהזכיר את הילד, 'מרדכי בן רבקה', אצל רבם כ"ק האדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה ז"ע. הרבי היה שקוע אז בהדלקת נרות החנוכה, אך לנוכח הדחיפות שבענין מיהרו הגבאים להזכיר את שם הילד

להתבונן בשלהבות המרצדות, לשאוב עוד קורטוב קדושה מהלהבות המאירות את הנצחת חסדי הבורא לבניו אהוביו. הבה נזכור כי בעת הדלקת הנרות נפתחים בשמים פתחים רחבים ונדירים של ישועות וקיבול תפילות, פתחים של רפואה - כמו שכתב הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע, שגר החנוכה מביא בכנפיו רפואה בעולם. הבה ננצל את השעה המרוממת הזאת.

כולנו מכירים יהודים הזקוקים לישועה, חברים המתקשים למצוא זיווג, ידידים מעוכבי זרע של קיימא, אנשים שלא עלינו חלו במחלות קשות, יהודים הזקוקים לפתיחת שערי פרנסה, הצלחה בחינוך ילדיהם, והצלחות אישיות נכספות. הבה נכין פתקה קטנה עם שמות הזקוקים לישועה, שתהיה מוכנה מבעוד מועד לרגעי פתיחת השמים, בהעלותנו את הנרות... וכשנעמוד מול הנרות, נודה בהתרגשות ונתחנן בדמעות, נזכיר את המצפים לישועה, את עצמנו, נעלה כל תחינה וכל בקשה. כי שערי השמים פתוחים, ו"תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון!".

(ע"פ 'פניני פרשת השבוע', הובא בגיליון דרישה וחקירה)

שוחרר הילד לביתו על שתי רגליו, בריא וחייכן כתמיד, היישר לידי הוריו שלא מצאו את המילים להודות על הנס המופלא! הם מיהרו לבשר לרבי שהתפילות התקבלו והילד חזר לאיתנו. הרבי שמח לשמוע, ומיד הוסיף ואמר: "הבה ואגלה לכם כיצד קרה הנס... כשבאו להזכיר את הילד לפניי, הייתי בעיצומה של הדלקת נרות חנוכה. זהו זמן בו מודים על נס שהתחולל למעלה מדרך הטבע - וברגעים כאלה, בזמן כה מרומם של הודאה על נס שלא כדרך הטבע - ניתן לפעול ישועות ונסים אף למעלה מדרך הטבע!".

את הסיפור שמענו בעדות אישית מפי אבי הילד, ולמדנו בא: שעת הדלקת הנרות, מעבר להיותה שעה של הלל והודאה לבורא יתברך על ניסיו הגדולים, היא שעה של רחמים, שעה בה נשפעות ישועות למעלה מדרך הטבע. וכך כתב רבי חיים פלאג'י זצ"ל, שעת הדלקת נרות חנוכה היא עת רחמים ורצון, ומידת הדין נעלמת בשעה זו שכל כולה רחמים וחסדי הבורא! כולנו מדליקים את נרות החנוכה, ויושבים מולם שעה ארוכה,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בענייני דינא - הלכות חנוכה

מה ההבדל ההלכתי בין סופגניות מטוגנות בשמן לסופגניות אפויות בתנור? מתי מברכים על לביבות תפוחי אדמה 'שהכל'? ועל מה צריך להקפיד בסופגניה חלבית?

הסופגניות והלביבות בהלכה - הרה"ק רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

ישראל, כי אין די, לדעת מרן בעל השולחן ערוך, בהדלקת האש בלבד כדי לשלול "בישולי גויים", אלא יש להניח כל סופגנייה בשמן, בידי יהודי.

3. ברכת הסופגנייה, כנהוג היום לכל העדות - "בורא מיני מזונות" (ראה שו"ע ורמ"א קס"ח י"ג, כה"ח ק"ז, ושו"ת אור לציון ב עמ' צ"ח). סופגניות מטוגנות - גם כשאוכלים אותן לקינוח סעודה מברכים תחילה "מזונות" (ראה ביה"ל קס"ח ד"ה וירא וכו' ובספר וזאת הברכה לוח ברכות, הערה ק"א). ואין בהם דין קביעות סעודה ככל "תבשיל של דגן". סופגניות הנאפות בתנור - אפילו נאכלות לקינוח אין מברכים עליהן, ויש בהן דין "קביעות סעודה" ככל פת הבאה בכיסנין האפויה.

5. כשאוכלים סופגנייה, ומרגישים רטיבות על האצבעות, אין

מנהג קדום לאכול סופגניות מטוגנות בשמן - זכר לנס השמן (רבנו מימון בן יוסף אבי הרמב"ם בקובץ שריד ופליט ירושלים, תש"ה). ומרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל הוסיף טעם, כיון שבחנוכה בית חשמונאי גנזו אבני המזבח שטימאו היוונים (גמ' ע"ז נ"ב ע"ב), לכן נהגו במאכלים שברכתם דווקא "מזונות" כדי להזכיר בברכת 'על המחיה' "ועל מזבחך", מה שאין מזכירים בברכת המזון. ועל כן יש לאכלם מחוץ לסעודה (הליכות שלמה, אורחות הלכה).

1. בצק שמרים שנעשה על מנת לטגנו - פטור מחלה (שו"ע יו"ד שכ"ט, ג), וירא שמרים מפריש בלא ברכה. סופגניות הנאפות בתנור - מפרישים מעיסתן חלה. כשמכינים בצק כשיעור, לאפיה, אפילו אם רק מיעוטו יאפה, מפרישים מהכל בברכה.
2. עבור בני ספרד, חובה שטיגון הסופגניות ייעשה על ידי

שניכרת צורת תפוחי האדמה, ואפילו נראים רק כ"חוטי תפוז" אדקים" - ברכתן "האדמה". אבל כשנתרסקו לגמרי, במעבד מזון או ב"בלנדר", ובוודאי כשעשויות מקמח תפוז"א - ברכתן "שהכול" (עפ"י שו"ע או"ח ר"ב, ז' וספר מקור הברכה ובהליכות שלמה תשרי-אדר י"ז, ח).

לבני ספרד, יש לציין, שאמר לי הגרב"צ אבא שאול זצ"ל שכשמגשים לו פיר"ה תפוחי אדמה או לביבות, מבקש שיניחו עמהם חתיכת תפוז"א ומברך עליו "אדמה" ופוטר השאר, וראה גם שו"ת אור לציון ח"ב י"ד, ב.

צורך בנטילת ידיים כדין דבר "שטיבולו במשקה", כיון שטיגון הסופגנייה לא נעשה בשמן זית, וכל שמן אחר שאינו משבעת המשקים (י"ד שח"ט ד"ם: יין, דבש, שמן [זית], חלב, טל, דם, מים) אינו מחייב נטילה בלא ברכה (עפ"י שו"ע קנ"ח, ד).

6. סופגניות הממולאות בריבת חלב, או הנילושות בחלב - יש למרוח מעליהן, גם כן, מעט מהקרום, כדי שייראה שהסופגנייה חלבית, ובפרט לקראת שבת חנוכה, אף שמן הדין איסור לישת עיסה בחלב נאמר דווקא בלחמים ולא בעוגות (שו"ע י"ד צ"ז, א).
7. לביבות תפוחי אדמה, אף שנתרסקו במגרת וכדומה, כל

על דא ועל הא

אמרתי לגיסי: אתה כבר שנתיים נוסע כל יום מירושלים לבני ברק, אולי שהמשפחה תשתתף אתך בכסף? אבל הוא סירב. "אני לא מחפש שותפים למצוה שלי!" - אמר

"פירותיהם בעולם הזה" - היהודי שזכה בשלושה 'אתרוגים' בזכות כיבוד הורים

הכל בשבילי, וכבר חצי שנה הוא ממש כעבד לאביו. אמרתי לגיסי, אתה כבר שנתיים נוסע בכל יום מירושלים לבני ברק, אולי נתחלק במשפחה עם הכסף? אבל הוא מצידו אומר: 'למצווה שלי אני לא מחפש שותפים'.

"לגיסי הנ"ל יש שלוש בנות מבוגרות שנמצאות בבית. אחת בת עשרים ושלוש וחצי, אחת בת עשרים ושש והשלישית בת עשרים ושמונה. רבות! אתם חייבים לשמוע! - לפני חצי שנה, כשגיסי התחיל עם השלב החדש והקשה של הכיבוד הורים - חודש אחרי שהתחיל בזה, הבת בת העשרים ושמונה מתארסת. היא עדיין לא נכנסה לחופה, וכבר שברו צלחת לבת השניה בת העשרים ושש, ותקופה קצרה לאחר מכן גם הבת השלישית סגרה ווארט! ולא רק שברוך השם כולם התארסו, גם איזה חתנים הוא קיבל! כל אחד 'אתרוג עם פיטם' מהודר שבמהודר".

(גיליון 'אספרה')

סיפר הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א מעשה שאירע בחודשים האחרונים:

סיפר לי יהודי גדול ומאוד מוכר, שחותנו כבר קרוב לגיל תשעים ואחת לאיו"ט: "בשנים האחרונות נחלש חמי מאוד, ואמנם יש לו משפחה ברוכה בלעה"ר, אך בנו [גיסו של המספר], המתגורר בירושלים ומלמד בתלמוד תורה ברמת שלמה (רכס), החליט להתחזק בכיבוד הורים ונוסע אליו מדי יום (!) לבני ברק, מזה שנתיים תמימות. בכל יום הוא יוצא מירושלים בשעה שלוש בצהריים, ובאזור השעה חמש מגיע לבית הוריו לבני ברק, וכן בחזור, הוא יוצא בתשע בערב מבית הוריו וחוזר לביתו באחת עשרה בלילה. "לפני חצי שנה המצב של חמי החמיר מאוד", ממשיך אותו יהודי לספר, "והוא היה צריך עזרה בצרכים אישיים מאוד. ניסו להביא עובד זר, אבל זה היה מורכב, כי האבא לא הצליח להסתדר אתו. וגם כאן הגיע הבן ואמר: 'אם אבא צריך אותי, אני עושה

סגולות וישועות

"ותשועת נפשם מיד שונא": מעלתו המיוחדת של היום השישי של חנוכה - ראש חודש טבת

בשם ספר 'ארחות חיים' (הלכות ר"ח סי' ב) בשם רבינו יהודה הלוי, על נוסח תפילת המוספין ב"ר"ח "ראשי חדשים לעמך נתת,

היום השישי של חנוכה הוא ראש חודש טבת, ומן העניין להביא מה דאיתא ב'בית יוסף' (בטור סי' תכ"ג בד"ה ועומדים)

בפירושו על 'ספר קרנים' (מאמר ו אות א), שראשי התיבות של "תקבר בשיבה טובה" (טו טו) הם 'טבת', לרמז שבר"ח טבת נסתלק אברהם אבינו ע"ה, וזכותו הגדולה עומדת ביותר בהאי יומא דהילולא קדישא דיליה, כי 'רחמנא אידכר לן קיימיה דאברהם רחימא'.

ומעתה, קדושת ר"ח והארת הילולא קדישא מצטרפים לקדושת הנרות, והמשכיל יבין עד כמה קדוש היום לאדונינו. (באר הפרשה)

זמן כפרה לכל תולדותם", שהכוונה בתיבת 'תולדותם' היא על כל התולדות - המעשים, שעשה האדם במשך כל ימי החודש. ביום ראש חודש ביד האדם לתקן את כל אשר שיחת משך ימות החודש, ולכן באה עולת ראש חודש, ככפרה ביום המכפר, ביום ראש חודש.

וממשיך ה'ארחות חיים' לבאר מה שאנו אומרים שם בתפילה: "זכרון לכולם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא", שביום זה יש "זכרון לפני ה' להנצל מן היצר".

גם ידוע מה שכתב הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע

סגולות וישועות

"מי שמקיים את מנהג ישראל ונותן דמי חנוכה, יכול לבקש מהקב"ה שייתן גם לו דמי חנוכה"

וגם: איזה 'דמי חנוכה' העניק ה'חידושי הרי"ם' מגור זצ"ל לבנו ה'אמרי אמת' זצ"ל | מתוך שיעורו של הגר"י זילברשטיין שליט"א

קם הרבי מכסאו ואמר: "אני הרי הבטחתי לנכדי כדמי חנוכה שייולד לו ילד, אז ממה אתם חוששים?! הכל יעבור בשלום בעז"ה!". מהבטחה זו נולד ה'אמרי אמת', שיישא על כתפיו את צרותיהם של עמך ישראל בתקופת השואה האיומה, ויהיה אחד המנהיגים הבולטים באומה היהודית.

למדתי מכאן שני דברים: ראשית, על חשיבות קיום המנהג של נתינת דמי חנוכה. ושנית, שאם האדם מקיים את המנהג, הוא יכול גם להבטיח דברים, ואלה יתקיימו. כי אם הוא עושה מה שצריך לעשות, ומקיים את המנהג ונותן דמי חנוכה, השי"ת ייתן לו כוח לתת לאחרים.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

מנהג ישראל דין הוא, וכדאי להקפיד על קיום כל המנהגים. אחד המנהגים הידועים הוא לחלק דמי חנוכה. והנה ראיתי מסופר, שכאשר האדמו"ר מגור הגה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' חילק דמי חנוכה לצאצאיו, שאל את נכדו ה'שפת אמת' מה הוא רוצה שייתן לו כדמי חנוכה, והשיב ה'שפת אמת' שלא חסר לו מאומה. אבל הסבא הגדול, בעל 'חידושי הרי"ם', ידע שאין לו בן, ובירך אותו בזש"ק, ועשה זאת כתשלום דמי חנוכה!

ויהי לתקופת השנה היה אמור להיולד תינוק ל'שפת אמת', אלא שהאם התקשתה בלדתה, וחייה וחי העובר היו בסכנה. באו אמו של ה'שפת אמת' ואבי היולדת אל ה'חידושי הרי"ם' וביקשוהו בבכי ובתחנונים שיעתיר לשלומם של האם ועובריה.

סגולות וישועות

"ביום חמישי בבוקר" - סיפר לי המנהל - "הגעתי לחיידר חצי שעה לפני תחילת הלימודים כהרגלי מדי יום. פתחתי את אחת הכיתות - ונשארתי עומד קפוא בפתח..."

לי: "ביום חמישי, יומיים לאחר 'הקבלות', הגעתי לחיידר בבוקר, כהרגלי. אני משתדל מאד להגיע חצי שעה לפני שמגיעים הילדים. באותו בוקר, פתחתי את אחת הכיתות, ונשארתי עומד קפוא בפתח. אחר כך עבר בי זעזוע נורא, ומיד התמלאתי שבח לבורא עולם.

מספר מגיד המישרים הרב מיכאל גרינוואלד שליט"א: יום אחד הזמינו אותי לדרוש בחיידר, לפני 400 ילדים, בענין איסור השיחה בשעת התפילה וכבוד בית הכנסת. הילדים לקחו את הדברים מאד ברצינות, וקיבלו על עצמם לא לדבר בתפילה. זה היה ביום שלישי בשבוע. בשבת בא אלי המנהל, וסיפר

הדבר כאשר הכיתה היתה ריקה לחלוטין... אינני יודע חשבונות שמים, אבל אני שמח מאד על הקבלות שקיבלנו כולנו השבוע, שלא לדבר בשעת התפילה...

(גיליון 'קדושת בתי מקדש מעט' מתוך קונטרס תנו כבוד לה')

"וכל זה למה? בתקרה של הכיתה היה פעור חור ענק, שלוש קומות נפלו בבת אחת, ושברי אבן ומתכת, וגם חלקי שולחנות וכסאות, מילאו בערימות גדולות את רצפת הכיתה...
"אני לא רוצה לתאר לעצמי, מה היה קורה לולא התרחש

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

רכילות - לא רק מאחורי הגב

הצטרפו אלינו ללימוד היומיומי בספר חפץ חיים

וכלשונו: "כי משום שהרשע הזה הלביש את עצמו במדת החוצפה והעזות ואמר בפניו, הותר לאו דלא תשא שמע שוא?!"...
ואכן החפץ חיים כאן שולח את המעיין לאותה הגה"ה, וכותב שזו סיבה נוספת לכך שעוון הרכילות חמור יותר כאשר הדברים נאמרים במעמד שלושתם, משום שאז נמצא שראובן נכשל - ומכשיל גם את שמעון - בלאווים נוספים.

וכלשונו בהגה"ה שם, בה הוא מתאר את המשך השתלשלות הדברים בין ראובן שמעון ולוי, וכותב שלאחר שראובן אומר ללוי "כך וכך דיברת באוזניי על שמעון" - "תיכף מתלבן פני לוי - ועובר ראובן על לאו ד'לא תשא עליו חטא'... ולוי משיב: 'אמת, דיברתי, אבל לא באופן זה ובניגון זה אמרתי', כידוע כי כמה דברים משתנים בתנועה אחת. ושמעון משיב: 'עתה, אף אם תכחיש אלף פעמים לא אאמינך, אחרי שאמר הדברים בפניך' - ועובר גם כן עוד על לאו ד'לא תשא שמע שוא'..."

המושג 'רכילות' נתפש אצלנו בדרך כלל כדיבורים מאחורי גבו של הזולת: ראובן פוגש את לוי ואומר לו - "כך וכך דיבר עליך שמעון". אולם החפץ חיים כותב (הלכות רכילות כלל ג סעיף א) שאדרבה, עוון רכילות חמור יותר כאשר הדברים נאמרים במעמד שלושתם - ראובן שמעון ולוי נפגשים, וראובן אומר לשמעון: "כך וכך דיבר עליך לוי".

והטעם הוא, "כי מעתה יתקבל הדבר אצלו [-אצל שמעון] לאמת גמור, שבוודאי יאמר: 'אילולא שהדבר אמת גמור, לא היה זה מעיז פניו לומר לו בפניו ממש'".

אגב כך עשויה להתעורר אצלנו השאלה: האם לאור ההנחה האמורה, שמן הסתם הרכילות היא אמת - מותר לשמעון לקבל את הרכילות? או שמא אעפ"כ אסור לו לקבלה.

במקום אחר (פתיחה, עשין, בהגה"ה של סעיף יד) כותב על כך החפץ חיים, שאף על פי כן אסור לשמעון לקבל את הרכילות,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומיומי של 'דרשו'.

מיהו האדם שממונו חביב עליו יותר מגופו?

פסחים כה

למה נאמר בכל מאודך

עשירותו גודל קמצנותו, ואינו נותן אף לא פרוטה אחת, ואמר רבי זושא שבכל זאת רוצה ללכת אליו, ואכן כשהגיע אל העשיר הוא לא רצה לתת לו כלום.

אמר הרבי ר' זושא שעכשיו נתבאר לו מאמר חז"ל 'יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו', ולכאורה פלא הוא, איך יתכן שיש אדם שכשיבוא אליו רוצח שמאיים להרגו אם לא יתן לו כספו, והאיש יהיה מוכן ליהרג ולא יתן כלום מכספו. וההסבר הוא, שכוונת חז"ל לאיש כזה שאינו מוכן לתת אפילו פרוטה לצדקה. דהנה כתוב במשלי (יט יז) 'מלוה ה' חונן דל', שאם חונן דל - מלוה להשם, ולאחר מכן יחזיר לו ה' וישלם לו, ואם אינו נותן צדקה סימן שאינו מאמין לה' שיחזירנו. אבל כשהולך לישון, מפקיד להשם נשמתו ומאמין שיחזיר לו מחר את נשמתו, בעוד שעל ממונו אינו מאמין בהשם שיחזיר לו, ואכן על אדם שכזה ניתן לומר שממונו חביב עליו מגופו.

(זהב המנורה)

"למה נאמר בכל מאודך - יאמר החביב משניהן ודיו. ומפרש: לפי שפעמים שזה חביב ופעמים שזה חביב". רש"י.

בספר תוספת יום הכפורים (למהר"ם חביב זצ"ל) מפרש את דברי הגמרא 'יש מי שגופו חביב עליו מממונו ויש מי שממונו חביב עליו מגופו', שלא מדובר ברוב בני אדם ומיעוט בני אדם, אלא בכל אחד יש את שניהם: אם האדם הוא בבחירות ויכול להרויח פרנסתו ע"י מלאכה, ודאי גופו חביב, כי יכול להרויח כסף ע"י מלאכה. אבל איש זקן שאינו יכול להרויח, ואם ילקח ממנו ימות ברעב, וטובים היו חללי חרב מחללי רעב, באופן זה ממנו חביב עליו. וכתב שכן משמע מדברי רש"י (פסחים כה. ד"ה למה) וז"ל: למה נאמר בכל מאודך, יאמר בכל החביב משניהם, ודיו, ומפרש לפי שפעמים שזה חביב וכו'.

מסופר על הרב'ה רבי זושא מהאניפולי זצוק"ל שבא פעם לעיר אחת ושאל את אנשי המקום אם יש בעיר אחד שיוכל ליתן נדבה, ואמרו שכולם עניים, אמנם כן יש אחד עשיר גדול אך כגודל

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 2/10

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/11

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1 3 1

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

באילו תנאים מותר המסחר בחול המועד?

כלומר שבאמצעות רווח זה יהיה באפשרותו להרבות בהוצאות החג יותר ממה שהיה מוציא ללא רווח זה. ולכן, אם מדובר באדם שיש לו כסף רב, ובידו להרבות בהוצאות ככל אשר יחפוץ, כך שהרווח מהמסחר בחול המועד אינו משמעותי להוצאות החג - אינו רשאי לעסוק במסחר.

[שו"ע תקלט, ד, משנ"ב טז-יז, וביה"ל ד"ה יפסיד, וד"ה ויוציא, ושם ה, ד"ה אינו]

כפי שלמדנו אתמול, העיסוק במסחר אסור בחול המועד. ובמקרה שקיים חשש להפסד מהקרן, מותר העיסוק במסחר. ואף כשאין חשש להפסד מהקרן, אלא ההימנעות מהמסחר כרוכה במניעת רווח בלבד - מותר לעסוק במסחר בשני תנאים: א. בית המסחר יהיה סגור, ויפתח למחצה - דהיינו בשינוי מצורת הפתיחה הרגילה - בעת כניסת הלכות. ב. לפחות חלק מהרווח שיצטבר בחול המועד, ישמש לכיסוי חלק מהוצאות יום טוב וחול המועד,

האם מותר לעסוק במסחר ב'יום שוק' המתקיים בחול המועד?

שמתקיים יריד גדול אחת לתקופה ארוכה, וקבעוהו הגויים לאחד מימי חול המועד - נחשבת כ'דבר האבד', ומותר לעסוק במסחר לצורך רווח זה. וכן מי שמזדמן לו למכור בחול המועד במזומן, ולאחר החג יוכל למכור רק בהקפה - הרי זה נחשב להפסד המתיר את העיסוק במסחר. וכך הדין גם בנוגע למכירת מטבע זר בחול המועד, כשקיים חשש שלאחר החג ירד ערכו.

[שו"ע תקלט, ד-ה, משנ"ב טו ר"ט; ביאורים ומוספים דרשו, 10, 12 ו'21]

כאמור, מניעת רווח העשוי לבוא מהעיסוק במסחר, אינה מתירה את העיסוק במסחר בחול המועד. במה דברים אמורים? ברווח שוטף, רגיל, המזדמן בכל עת. ואף 'יום שוק' וכדומה, המאפשר רווחים גדולים יותר מבשאר הימים, נחשב כרווח רגיל, משום שימי שוק מתקיימים לעתים קרובות וקבועות, ומבחינה מסחרית, ההמתנה ליום השוק הבא אינה נחשבת כהפסד מהקרן. אולם, מניעת רווח שאינו מזדמן לעתים קרובות - וכגון

האם מותר להעביד בחול המועד שכירים המקבלים משכורת חודשית?

ולדעה זו, אסור לעובדים לעבוד בחול המועד, ואם המעביד מכריח אותם לעבוד, הריהו גוזל מהעובדים ימי חופשה שמגיעים להם על פי הדין; וגם עובר על איסור 'לפני עוור לא תתן מכשול', בכך שמכשיל אותם בחילול המועד.

ויש שהורה, כי למרות שמעיקר הדין ניתן להחשיב זאת כדבר האבד', אין להקל בכך במקום או בזמן שבהם רבים מקילים ראש בדיני חול המועד.

[ביאורים ומוספים דרשו תקלט, 14]

מעביד המשלם לעובדיו משכורת חודשית, וכשאנים עובדים בחול המועד נמצא שהוא משלם לחינם על ימים אלו - לדעת אחרונים רבים, הפסד זה נחשב כ'דבר האבד', ומותר לו להעבידים בחול המועד, על פי הוראת חכם.

ויש אומרים, שמאחר וימים אלו ידועים מראש, הרי הם נחשבים כימי חופשה שמשכורתם ניתנת ללא תמורה, ועל המעביד לקחתם בחשבון בשעה שקובע את שכר העובדים.

* העיסוק במסחר אסור בחול המועד, גם כשאינו כרוך בעשיית מלאכה האסורה בחול המועד. אך בשונה מיתר איסורי חול המועד, באיסור המסחר בחול המועד הקלו חכמינו ז"ל, והתירו, בתנאים מסוימים, לעשותו בצינעה, דהיינו בבית פרטי, ולא בחנות, או ברחובה של עיר; ובלבד שהמסחר אינו כרוך בעשיית מלאכה האסורה בחול המועד.

* מותר לפרוע הלוואה בחול המועד. ובמקרה שהלוואה מסרב לפרוע את ההלוואה, מותר למלווה להגיש תביעה לבית הדין בחול המועד, ומותר לבית הדין לקיים את הדין בחול המועד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מלאכה לצורך חימום הבית או רחיצה נחשבת כמלאכת 'אוכל נפש'?

כל דבר הנצרך ביום טוב, ואף אם הצורך בו מועט; שכן נאמר בהם הכלל: "מתוך שהותרה לצורך אוכל נפש, הותרה גם שלא לצורך אוכל נפש". ובכל מקרה, היתר עשיית מלאכה ביום טוב, בין לצורך אוכל נפש, ובין לצורך אחר, הוא רק לצורך 'השווה לכל נפש'.

[ביה"ל תקי, ת, ד"ה אפילו; שו"ע תקיא, א, משנ"ב א, ושעה"צ ב; ביאורים ומוספים דרשו, 2; וראה שו"ע תקיח, א]

חלק מל"ט מלאכות האסורות בשבת, מותרות ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', כפי שנאמר בתורה בנוגע ל'ימים טובים' של חג הפסח: "כָּל מְלָאכָה לֹא יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם". ויש אומרים שכל הנאות הגוף - כגון רחיצה, סיכה וחימום, דינן כאוכל נפש, ומותר לעשות מלאכה ביום טוב לצורכן; ויש אומרים, שרחיצה וסיכה בלבד דינן כאוכל נפש. ולכל הדעות, המלאכות 'הוצאה' ו'הבערה', מותרות עבור

הלוח היומי

א' בטבת | הרה"ק רבי יוסף המערבי זי"ע. לפי דעה אחת היה מגדולי תלמידי האר"י הק'. טמון בכפר אלחממה בדרום תוניסיה

יארציט

ה'ש: הרה"ק רבי יוסף המערבי זי"ע. לפי דעה אחת היה מגדולי תלמידי האר"י הק'. טמון בכפר אלחממה בדרום תוניסיה

תס"ב: הגאון רבי יאיר חיים ב"ר משה שמשון בכרך זצ"ל בעל 'חוות יאיר'

תקל"ה: הרה"ק רבי מסעוד רפאל אלפסי זצ"ל מגדולי רבני תוניסיה ובעל 'משחא דרבותא' [שחיבר יחד עם בניו רבי שלמה ורבי חיים, זצ"ל]

תקפ"ט: הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה בונם זצ"ל מפשיסחא

תר"ה: הרה"ק רבי נפתלי הירץ בהג"ר טוביה יחיאל מיכל היילפרין זצ"ל מברעז'אן

תרי"ג: הרה"ק רבי שאול סג"ל בהג"ר צבי הירש זצ"ל מטבריה.

תרע"א: הרה"ק רבי חיים בהרה"ק ר' אליהו לעהרמאן מקראשנאוויץ זצ"ל בעל 'נתיבות חיים'.

תשס"ה: הגאון רבי מרדכי שלמה ב"ר יצחק יהודה ברמן זצ"ל ר"י פוניבז' ובעל 'אשר לשלמה'

סגולה לישועות גדולות

הרה"ק רבי אלימלך מליזנסק אמר: על ידי שמספרים בטובות ובנפלאות שעשה השי"ת כבר, על ידי זה נתוסף נפלאות וטובות יותר גדולים, כמו מעין הנובע שהמקור הוא חור קטן וכששואבין ממנו בתדירות מתרחב ונובע יותר כנודע. וזהו "זכר רב טובך יביעו" היינו שזוכרין רב טובך - על ידי זה יביעו - ירחיבו את מעיינות הישועה לנבוע בהמשכה ורבייה עלינו.

(אור אלימלך [מליזנסק] אות צח)

נשתדל בימים אלו, ימי ההודאה לה', לשבת בצוותא עם בני המשפחה, ולהיזכר בטובות ובחסדים שהשי"ת משפיע עלינו, ולהודות עליהם בפה מלא ובכך נזכה לעוד שפע של טובות.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il